

[Hvidberg.]

dér et helt år og vide, at der er nogle af dem, som ikke kan komme videre, men som skal gå ud, når denne første klasse er afsluttet. Jeg har ondt af de elever.

Endelig må man sige om dette lovforslag, at det betegner næsten den udelte skoles indførelse her i Danmark, eller man kan vist også sige, at det betegner den udelte skoles indførelse her i landet. I virkeligheden er dette et meget alvorligt skridt at foretage sig, når man ved så lidt, som vi ved, om, hvilke følger dette vil få for vore børn og for vort samfund. Men én ting ved vi, at hos masser af skolens folk vil det opvække harme og nogle steder direkte fortvivlelse, at man indfører en udelte skoleordning.

Jeg vil gerne i denne forbindelse, fordi jeg ikke ved så meget om det, spørge, hvad der kan oplyses om den forsøgsundervisning, som har været og er i gang her i landet. Jeg tvivler ikke om, at mange af dem, der har deltaget i sådan forsøgsundervisning, har et velvilligt syn på de resultater, der er kommet ud heraf, og måske også mener, at de kan tale til fordel for gennemførelse af et udelte skolesystem herhjemme, men det vil dog være nødvendigt, at forsøgsarbejdet undergives en bedømmende og kontrollerende undersøgelse. Så vidt jeg ved, men jeg har ikke kunnet følge med i alle disse ting, er vort pædagogiske forskningsinstitut endnu ikke færdigt med disse ting, over for hvilke jeg derfor må mene at måtte indtage en meget afventende og forsigtig holdning.

Ministeren nævnte, at man i Sverige har vedtaget en skoleordning, der først indfører en deling i det 9. skoleår, altså et udelte skolesystem. Ja, det er rigtigt, at man derovre efter 7 års forsøgsvirksomhed vil gå over til et enhedsskolesystem, og det vil man gå over til, så vidt jeg har forstået, i de første år af 1960'erne. Dette sker som sagt efter 7 års forsøgsvirksomhed. Sjælen i alt dette har været den yderliggående, venstreorienterede pædagog rektor Stellan Arvidson. Men den hele forsøgsvirksomhed har også været meget stærkt kritiseret; mange har stået meget ængstelige over for den. Professor i pædagogik ved Uppsala universitet Wilhelm Sjöstrand kaldte den hele forsøgsvirksomhed for „en

uregerlig mastodont“. I oktobernummeret af Dansk pædagogisk Tidsskrift skriver han som en konsekvens af sine udredninger af forholdene her i Danmark, at minister Bomholts og lærerorganisationernes oprindelige forslag er det, som i lyset af svensk forsøgsvirksomhed tager sig mest realistisk ud. Askovforslaget med en 7-årig udelte folkeskole synes jeg han på det nærmeste afviser. Om venstres forslag, på hvilket det nærværende forslag jo er bygget, siger denne professor i pædagogik, at det nok er en anelse bedre — end Askovforslaget nemlig — men selv en 6-årig udelte folkeskole turde komme til at sætte de teoretisk bedst begavede elevers muligheder for effektive studier alt for meget på spil.

Den ængstelse, som denne svenske kapacitet giver udtryk for over for enhedsskolesystemet, går her i Danmark langt ind i de radikales og socialdemokraternes rækker. Jeg har bemærket, at på et skolemøde i Skive, arrangeret af den radikale vælgerforening, udtalte skoleinspektør frk. Sigrid Hansen ifølge Skive Folkeblad — må jeg få lov til at bringe nogle indirekte citater?

Formanden: Jeg henstiller, at det præciseres, hvad der er citat, og hvad der er omtale.

Hvidberg: Det er vanskeligt, fordi referatet havde en indirekte karakter. Frk. Sigrid Hansen siger, i alt fald ifølge Skive Folkeblad, at hun ikke kunne forstå, at den udelte skole skulle være bedre end den delte. Det kunne den efter hendes mening hverken være pædagogisk eller socialt. Denne skoleinspektør lagde også vægt på, at man havde færre gnidninger mellem børnene, når forskellene ikke var så store, som de uægtelige er i en udelte skole, og hun stillede spørgsmålet, om man kundskabsmæssigt havde råd til at lade de flinke hjælpe de andre med ting, de godt selv kunne. De menneskelige egenskaber, mente hun, kan man fremelske på anden måde.

Selv om man kan forstå og vurdere den tanke og følelse, der ligger til grund for ønsket om indførelse af enhedsskolesystemet her i landet, tror jeg ikke, det vil være barmhjertigt over for børnene, og jeg tror slet ikke på, at vort land har råd til at